

Private barnehager og krav om selvstendig rettssubjekt

Fra 1. januar 2023 blir det innført et krav i barnehageloven om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. Kommunen blir tilsynsmyndighet.

ARTIKKEL

SIST ENDRET: 24.10.2022

Hvilke barnehager blir unntatt fra kravet?

En stor andel av de private barnehageeierne er unntatt fra kravet om eget rettssubjekt.

Barnehageeiere som alene, sammen med nærstående eller selskap i samme konsern, eier:

- ordinære barnehager med til sammen færre enn tretti barn
- familiebarnehager med til sammen færre enn ti barn eller
- én åpen barnehage

Eksempler på barnehager som *ikke* blir unntatt

- Dersom samme barnehageeier driver fem familiebarnehager hvor alle har tre barn, må det opprettes fem ulike rettssubjekt.
- Dersom en barnehageeier driver to ordinære barnehager, hvor det er totalt 32 barn, må hver barnehage være et eget rettssubjekt.
- Dersom en person driver en familiebarnehage som ENK med 6 barn, og ektefelle også driver en familiebarnehage som ENK med 5 barn, så må begge disse barnehagene organiseres som eget rettssubjekt. Dette på grunn av at det i dette tilfelle er to nærstående som til sammen eier familiebarnehager med over 9 barn.

Hva er et eget rettssubjekt?

Rettssubjekt kan være eksempelvis foreninger, aksjeselskaper, stiftelser og andre selskaper. Enkeltpersonforetak er ikke eget rettssubjekt, fordi virksomhetens rettigheter og plikter ikke er adskilt fra eierens private rettigheter og plikter.

Barnehager som er egne rettssubjekt, har rettslig handleevne og definerte eierrettigheter. Dette betyr at barnehagen har juridisk bindende rettigheter og plikter, og kan foreta rettsstiftende handlinger som for eksempel å inngå avtaler. Eierrettighetene viser hvem som eier hva, og dermed hvem som kan ta betalt for å bruke noe, for eksempel hvem som eier og kan leie ut en eiendom eller hvem som har en ansettelsesavtale og kan leie ut arbeidskraft. Slike transaksjoner må være dokumentert. For eksempel vil den enkelte barnehagen ha ansettelsesavtaler med de ansatte, og kjøp av tjenester vil være dokumentert gjennom en avtale mellom barnehagen og leverandøren.

En barnehage som er eget rettssubjekt har også partsevne, og kan forplikte seg overfor tredjeparter og på selvstendig grunnlag gjøre krav gjeldende overfor disse.

Når gjelder kravet fra?

Udir og Kunnskapsdepartementet har fått flere forespørsler om utsettelse av frist for å oppfylle kravet om selvstendig rettssubjekt. Så fremt barnehagen ikke oppfylder vilkårene for å bli unntatt fra kravet, må barnehagen innrette seg etter bestemmelsen innen 1. januar 2023. Dette gjelder alle barnehager, uavhengig av organisasjonsform.

For å opprette nye selskaper må barnehagene, **innen loven trer i kraft**, oppfylle vilkårene for å registrere hver enkelt barnehage i Enhetsregisteret. Det vil si at de må utarbeide stiftelsesdokumenter og gjøre de vedtakene som kreves etter rettsgrunnlaget for den foretaksformen barnehagene skal ha.

[Gå til Stiftelsestilsynet om nye krav til private barnehager.](#)

Dette innebærer krav om eget rettssubjekt i praksis

Hver enkelt barnehage må være et eget selskap med et organisasjonsnummer, registrert i Enhetsregisteret. Flere private barnehager kan ikke være organisert i samme rettssubjekt, slik som i dag. Det er heller ikke tilstrekkelig å registrere barnehagen som en underenhet av en annen juridisk person i Enhetsregisteret.

Barnehager som blir eget rettssubjekt, blir juridisk og økonomisk adskilt fra ev. andre barnehager i samme kjede. Eksempelvis må avtaler inngås av den enkelte barnehagen selv, og den enkelte barnehage må utarbeide eget årsregnskap.

Avhengig av hvilken organisasjonsform barnehageeier velger å organisere barnehagen i, må barnehagen følge regelverket som gjelder for den organisasjonsformen som er valgt. For

aksjeselskaper og stiftelser for eksempel, innebærer det blant annet at barnehagen skal ha et styre. Styret for rettssubjektet som driver den private barnehagen, vil være barnehagens øverste ansvarlige organ. Dette styret vil være ansvarlig for at barnehagen drives i samsvar med barnehageloven med forskrifter. Styret og ledelsen i den enkelte barnehagen vil også ha forpliktelser etter regnskapsloven, bokføringsloven og annen lovgivning.

Hver enkelt barnehage, som blir et eget rettssubjekt, skal:

- Utarbeide eget regnskap og revisjonsberetning i samsvar med kravene i regnskapsloven og bokføringsloven, i tillegg til å oppfylle pliktene etter barnehageloven.
- Ha løpende ajourhold av regnskapet for hver enkelt barnehage.
- Utarbeide eget fullstendig årsregnskap som viser barnehagens eiendeler, gjeld og egenkapital. Informasjon om innsending av årsregnskap finner du her.
- Følge selskapsretten og regnskapslovgivningen, i tillegg til krav etter barnehageloven.
- Sørge for at ev. arbeidskontrakter, bankavtaler, regnskapssystem og fakturasystem er i orden.

Særlig om inngåelse av avtaler

Avtaler om kjøp av varer, tjenester og leie må inngås av den enkelte barnehage som er et eget rettssubjekt. Eksempel på dette kan være avtale om administrative tjenester som utføres av et selskap i samme konsern.

Dette gjelder også arbeidsavtaler med de ansatte. Dersom de ansatte har hatt ansettelsesavtaler med morselskap/overordnet selskap tidligere, må disse inngås med selve barnehagen. Dersom de ansatte fremdeles skal ha arbeidsavtale med morselskap/overordnet selskap, og de ansatte skal jobbe i barnehagen, må det inngås avtale om leie av personell. Slike avtaler med nærstående selskap må være på markedsmessige vilkår.

Dersom barnehagen skal kjøpe andre varer eller tjenester fra nærstående selskap, må disse avtalene også være på markedsmessige vilkår. Eksempelvis dersom barnehagen skal leie bygg av nærstående, må husleieavtalen være på markedsmessige vilkår. Det nærstående selskapet kan ha fortjeneste dersom virksomheten driver med kjøp og salg av slike varer eller tjenester. Fortjenesten må settes ut fra en konkret vurdering av hva som er vanlig i det aktuelle markedet på stedet.

Viktig om opprettelse av rettssubjekter

Det er opp til barnehageeier hvordan de omstrukturerer selskapene sine, og hvilken organisasjonsform de velger. Barnehageeier må sørge for at transaksjoner og kostnader i

forbindelse med omstrukturering følger barnehagelovens krav til bruk av offentlig tilskudd og foreldrebetaling.

Her finner du [Altinns e-guide](#) for valg av selskapsform . Her finner du nyttig info fra [Altinn om ulike selskapsformer](#) og hvordan starte og registrere ulike selskapsformer.

På Altinn.no finner du også skjema for [Samordnet registermelding](#). Her kan du registrere nye virksomheter, som for eksempel foreninger, aksjeselskap, ansvarlige selskap og samvirkeforetak. De aller fleste organisasjonsformene kan bruke denne tjenesten. Du kan også endre registrerte opplysninger, eller oppløse og slette virksomheten. Fusjon og fisjon kan også registreres i Samordnet registermelding.

Alle barnehagene skal ha eget [organisasjonsnummer](#) . Å kun ha eget virksomhetsnummer, slik som i dag, er ikke nok.

Det blir ikke tillatt å organisere barnehagen som enkeltpersonforetak. Dette fordi at enkeltpersonforetak ikke er et selvstendig rettssubjekt. Dette gjelder ikke for barnehager som i dag drives som enkeltpersonforetak og er omfattet av unntaket.

Barnehageeierne som har flere barnehager i samme rettssubjekt, og ikke er omfattet av unntaket, må registrere hver enkelt barnehage som et selvstendig rettssubjekt. Som følge av kravet om at barnehagens lokaler og utearealer skal ligge samlet kan ikke barnehagen registrere ett rettssubjekt med flere avdelinger lokalisert på ulike geografiske steder.

Ved organisatoriske endringer kan det oppstå skatte- og merverdiavgiftsrettslige spørsmål. Vi anbefaler barnehager å ta kontakt med Skatteetaten for veiledning om dette.

Om kostnader knyttet til å opprette eget rettssubjekt

Engangskostnader

For barnehageeiere med flere barnehager i samme selskap, vil det være en engangskostnad knyttet til å registrere hver enkelt barnehage som et selvstendig rettssubjekt. Denne kostnaden vil som utgangspunkt være en kostnad som må anses å direkte gjelde godkjent barnehagedrift, og kan dermed kostnadsføres i barnehagens resultatregnskap. Eksempel på dette er gebyr for nyregistrering av aksjeselskap i Foretaksregisteret.

Det er likevel bare kostnader som er nødvendige for å etterleve lovens krav om å opprette eget rettssubjekt som kan føres i barnehagens resultatregnskap. Dette betyr at det vil gå en grense, hvor noen kostnader faller utenfor det som er nødvendig for å oppnå formålet. I hvert tilfelle må barnehagen derfor vurdere om alle kostnader i forbindelse med å opprette eget rettssubjekt, er en relevant kostnad for barnehagedrift. Et eksempel på kostnader som ikke nødvendigvis er relevante, kan være kostnader knyttet til en omfattende selskaps gjennomgang i et stort konsern.

Fisjonsfordringer, fisjionsgjeld eller annen konsernintern gjeld som oppstår i forbindelse med omorganiseringer som er nødvendige for å kunne oppfylle kravet om å være et selvstendig rettssubjekt, anses som lovlig kortsiktig gjeld i forbindelse med den daglige driften. At gjelden skal være kortsiktig, innebærer normalt at den ikke har lenger nedbetalingstid enn ett år.

Årlige merutgifter

Noen barnehager vil også få årlige merutgifter til regnskapsføring og rapportering. De økte kostnadene som følger av kravet om organisering som selvstendig rettssubjekt, inngår allerede i dagens tilskudd til private barnehager gjennom administrasjonspåslaget i driftstilskuddet. Dette påslaget vil ikke øke som følge av kravet om eget rettssubjekt. Enkelte barnehager vil derfor kunne få en merutgift, som ikke vil bli kompensert.

Låneforhold hos Husbanken

Flere barnehager har i dag lån i Husbanken. I forbindelse med endringer i barnehageloven vil noen barnehager flytte barnehagedriften og låneforholdet til et nytt rettssubjekt.

Husbanken har som hovedregel at de ikke overfører lån, men har adgang til å gjøre unntak når spesielle hensyn tilsier det. Ifølge Husbanken kan endringene i barnehageloven i utgangspunktet kvalifisere for unntak fra deres hovedregel, slik at lånet kan overføres til et utskilt eller nyopprettet rettssubjekt.

Den nye låntakeren/rettssubjektet må kredittvurderes og oppfylle de samme krav som er stilt til opprinnelig låntaker og i gjeldende regelverk for lånefinansiering fra Husbanken til barnehager. Lån kan bare gis til lånsøkere som både skal eie og drive barnehagen, ifølge forskrift om lån fra Husbanken § 6-2 andre ledd.

Det nye rettssubjektet må derfor sende skriftlig søknad til Husbanken, og hver enkelt søknad vil vurderes konkret.

Ny forskrift på høring

Ved innføring av krav om eget rettssubjekt vil det være behov for egne forskriftsregler om blant annet dokumentasjon og rapportering. Kunnskapsdepartementet er nå i gang med dette og har sendt forslag til ny økonomiforskrift på høring, med frist 13. oktober 2022.

Kunnskapsdepartementet vil vedta nye regler i økonomiforskriften i løpet av høsten 2022.

Kommunen har tilsynsansvar

Det er kommunen som har ansvar for å føre tilsyn med om de private barnehagene oppfyller kravet om at de skal være selvstendige rettssubjekter.

Kommunen kan gi pålegg til barnehagen om å rette uforsvarlige eller ulovlige forhold, dersom de avdekker brudd på krav om eget rettssubjekt. Hvis fristen for å etterkomme pålegget ikke overholdes, eller forholdet ikke lar seg rette, kan kommunen fatte vedtak om tidsbegrenset eller varig stenging av virksomheten.

Kommunen skal også gi veiledning for å påse at barnehagene overholder kravet.

Statsforvalteren har også et veiledningsansvar overfor kommuner, fylkeskommuner og barnehager om kravet om selvstendig rettssubjekt.

Inntekter (budsjetteres i minus)

ARTSKONTO

Forklaringer

Sykelønnsrefusjon/refusjoner fra NAV (710)

37110 Refusjon fra NAV	0
37130 Refusjon foreldrepenger	0

Budsjetter med refusjoner kun når dere VET at det kommer.
Tallene kan dere få fra lønn.kfo.oslo@kirken.no

Tilskudd fra staten / statlige institusjoner (800)

38060 Trosopplæring fra Kirkerådet	-617 000
------------------------------------	----------

Bruk ordinær tildeling for 2022 + 3,0 %

Bruk av bundne fond (950) ubrukte midler fra i fjor

39510 Bruk av bundne driftsfond	-30 000
---------------------------------	---------

Rund av til nærmeste kr. 100 eller 1000.
Legg inn ubenyttede midler fra 2022, eller 5 % av tildelingen i 2022

Sum inntekter

-647 000

IKKE budsjetter med andre inntekter!!!

Utgifter

ARTSKONTO

Forklaringer

SJEKK dokumentet Lønnstall til budsjett 2023 på K:\Trosopplæring, under mappen for riktig menighet og 2023. **RUND AV TIL NÆRMESTE KR. 1000!**

Fast lønn (010)

30100 Fast lønn	320 000
30154 Personlige tillegg	0
30170 Feriepenger faste stillinger (egentlig alle stillinger)	38 000

Tallene kan dere få fra lønnsavdelingen.
Inkluder om dere vet om personlige tillegg, helgetillegg osv.
Dersom det er avtalt, erstatte andre tariffestede tillegg
12 % av lønn + vikarlønn + ekstrahjelp

Vikarer og ekstrahjelp (020+030)

30200 Vikarlønn	0
30300 Lønn Ekstrahjelp	0

Husk 12 % feriepenger som skal på konto 30170
Kun der det er vikar for person i lønnet stilling.
All lønn utover faste stillinger og vikarlønn

Trekkløstige godtgjørelser (060)

30601 Honorar trekkløstige	0
----------------------------	---

For personer uten org.nr.

Pensjonsinnskudd (090)

30900 Pensjonsinnskudd KLP	57 000
----------------------------	--------

RUND AV TIL NÆRMESTE KR. 100 ELLER 1000
11 % av lønn av alle stillinger uansett størrelse
Også g-reguleringspremien må inkluderes, se budsjettarket

Trekkløstige forsikringsordninger (095)

30950 Kollektive gruppelevs-/ulykkesforsikring	1 200
--	-------

100 % stilling = ca kr. 1400 pr år

Arbeidsgiveravgift (099)

30990 AGA lønn	45 000
30991 AGA arbeidsgivers andel pensjon	8 000
30998 AGA påløpte FP	5 500

RUND AV TIL NÆRMESTE KR. 100 ELLER 1000
14,1 % av lønn, helgetillegg, vikarlønn, ekstrahjelp, honorarer
14,1 % av pensjonsinnskudd
14,1 % av feriepengene

Sum lønnsutgifter

474 700

Kontormateriell (100)

31000 Kontormateriell, forbruksmaterieill	0
31030 Abonnement, aviser, faglitteratur	1 000

Til menighetskontoret/trosopplærers kontor.

Aktivitetsrelatert forbruksmaterieill/utstyr/tjenester (110)

31120 Aktivitetsmaterieill	11 280
31130 Materieill tilknyttet krk handlinger/utdelingsmaterieill	10 000
31150 Mat til aktiviteter, bevertning	20 000
31160 Tur og leirutgifter	10 000

Utdelingsmaterieill, f.eks. 4-årsbøker, fadderhilsner

F.eks. påskeleir, tur til Taizé, konfirmanttur

Annet forbruksmaterieill (120)

31201 Gaver, blomsterhilsener	0
31220 Mat til administrasjon	2 000
31230 Omkostninger, gebyrer	500

Forbruksmaterieill som ikke er aktivitetsrelatert.

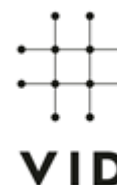
F.eks. renter på kredittkortet og fakturagebyrer

Post, banktjenester, telefon (130)		
31300	Porto, posttjenester, budbil	0
31340	Samtaleavgift mobiltelefon	0
Annonse, reklame, informasjon (140)		
31400	Stillingsannonser	0
31410	Annonser	0
31430	Informasjonsutgifter	0
Opplæring, kurs (150)		
31500	Opplæring, kurs for ansatte	3000
Reiseutgifter, opplæring (ikke oppgavepliktig) (155)		
31555	Reiseutgifter til kurs, opplæring	0
Utgifter og godtgjørelser for reiser og diett, bil mv. (160)		
31600	Avgiftspliktig bilgodtgjørelse	0
Andre oppgavepliktige, men ikke trekkpliktige ytelser (165)		
31670	Konsulentonorar enkeltpersonforetak	7 000
Reiseutgifter/drift av egne transportmidler (170)		
31700	Kollektive reiser, drosje	1 000
Avgifter, gebyrer, lisenser (195)		
31980	Lisenser HW/SW	1 000
31990	Kontingenter	0
Inventar og utstyr (200)		
32030	Inventar og utstyr	12 000
32040	Musikkinstrumenter	5 000
32080	Brukerutstyr (pc, tynnklienter, printer, skanner, mobil,	0
Konsulenttjenester/kjøpte tjenester (270)		
32700	Konsulenttjenester, ikke oppg.pl. (inkl. mentor)	0
32760	Honorar grupper, kor o.l.	26 000
Refusjon til menighetsråd (350)		
33500	Ovf fra FR til MR for utgifter	20 000
Interne overføringer (380)		
33810	Administrasjon trosopplæring	42 520
Sum driftsutgifter		172 300
Sum utgifter		647 000
Regnskapsmessig merforbruk		0
		Budsjettet SKAL gå i null

Du må ikke fylle ut alle feltene! Hopp over det som er uaktuelt.
 Budsjetter med tall avrundet til nærmeste kr. 100 eller 1000.

5 % av tildelingen:
 30 850

Det var mulig å overføre inntil 10 % av tildelingen for 2021 til 2022. Vi vet ikke hvordan det blir for 2022 til 2023
 Merverdiavgift på prosjektets utgifter er holdt utenfor ettersom det blir kompensert fra Skattedirektoratet.
 Budsjettet skal følges, men det kan sjongleres innad i en kontogruppe.
 Om du legger inn flere konti, pass på å gjøre det under riktig budsjettpost, og at summeringen ikke blir feil

Senter for verdibasert ledelse og innovasjon

Fakultet for teologi, diakoni og ledelsesfag

VID vitenskapelige høyskole

Diakoniutvalget i Frogner menighet

Oslo, 26. november 2022

Forskningsprosjekt Frogner menighet

Jeg viser til e-post 27. oktober fra leder i Diakoniutvalget, Eirik Pettersen, med forespørsel om et mulig forskningsprosjekt i Frogner sokn gjennomført av VID-forskere våren 2023.

Prosjektets bakgrunn

I e-posten skisseres bakgrunnen for forespørselen: Etter salget av Frognerhjemmet har menigheten en diakonal stiftelse hvor formålsparagraf oppgir at midlene skal komme eldre i Frogner sokn til gode. Med tanke på videre bruk av midlene er det ønskelig med en kartlegging av hvilke tilbud som allerede finnes for målgruppen og å identifisere behov og ønsker.

Kartleggingen vil foregå intern både i menigheten og med eksterne aktører.

På bakgrunn av e-posten ble prosjektet drøftet nærmere i møte 25. november mellom Frogner menighet (Diakoniutvalgets leder, sokneprest og daglig leder) og VID (leder ved Senter for verdibasert ledelse og innovasjon). Etter avtale oversendes med dette en skisse som tentativt samler momentene som kom fram i samtalen.

Prosjektets innhold

Forskningsprosjektet har som formål å gi en oppdatert kunnskapsoversikt om eksisterende og planlagte tilbud til eldre i Frogner sokn samt oversikt over ulike gruppers behov og ønsker. Prosjektet munner ut i en rapport som legges til grunn for utlysning av 1-2 stillinger (diakon og/eller prest) og som utgjør et grunnlagsmateriale for videre diakonalt arbeid i menigheten. I

tillegg vil utredningen gi et kunnskapsgrunn for menighetsrådets strategiske arbeid på feltet og være en ressurs i videre prioriteringer.

Metoder og datainnsamling

I samtalen uttrykte deltakerne enighet om at prosjektet bør ha tre hoveddeler: dokumentanalyse, gruppeintervjuer og spørreundersøkelse.

1. Dokumentanalyse: For å kartlegge eksisterende og planlagte tilbud for eldre i Frogner sokn, innhentes relevant informasjon fra Oslo kommune og bydelen samt ideelle organisasjoner, eksempelvis Røde Kors. Datainnsamlingen skjer ved direkte henvendelser og ved bruk av offentlig tilgjengelig informasjon og statistikk på hjemmesidene til de eksterne aktørene.
2. Gruppeintervjuer: For å hente inn oppfatninger og argumenter om behov og ønsker hva gjelder tilbud for eldre i Frogner sokn, gjennomføres gruppeintervjuer med representanter fra Frogner menighet; både frivillige med ulike verv og oppgaver, folkevalgte og ansatte. Intervjuene vil gi innblikk i ulike perspektiver, fange opp argumenter og sammenligne ulike grupper synspunkter.
3. Spørreundersøkelse: På grunnlag av dokumentanalyser og gruppeintervjuer utarbeides et digitalt spørreskjema med en lenke som kan distribueres og gjøres tilgjengelig på menighetens hjemmesider og i sosiale media. Skjemaet vil inneholde svaralternativer for påstander og spørsmål samt fritekstsvar for respondentene og dermed ta høyde for en bred involvering av interessenter.

Prosjektets rammer

Som del av prosjektet er det viktig å klargjøre hva som inngår i begrepene «diakonale tilbud» og i det større begrepet «tilbud for eldre» i konteksten av Frogner sokn. Prosjektets endelige utforming vil avgjøres i samråd med oppdragsgiver. Vi er fleksible når det gjelder design og omfang. Oppdragsgiver vil også få mulighet til å gi innspill til intervjuguide og spørreskjema før undersøkelsene gjennomføres. Vi bidrar gjerne med en presentasjon av forskningen og anbefalinger når prosjektet er gjennomført. Vi er bedt om å skissere to alternative rammer for prosjektet:

Alternativ A: Det gjennomføres en mindre omfattende dokumentanalyse, to sammensatte gruppeintervjuer og en kortere spørreundersøkelse. Rapportens omfang vil være på 10 sider. Kostnaden er 75 000,- pluss 25% mva, totalt 100 000 kroner.

Alternativ B: Dokumentanalysen suppleres med to intervjuer med eksterne aktører (bydelen og ideelle organisasjoner), det blir fire gruppeintervjuer i menigheten samt at spørreundersøkelsen blir noe mer omfattende. Rapporten har et omfang på 15 sider. Kostnaden for dette vil være 120 000 pluss 25% mva, totalt 150 000 kroner.

Avslutning

For å sikre et best mulig datagrunnlag, anbefaler vi alternativ B. Uansett alternativ har vi kapasitet til å gjennomføre prosjektet i januar-mars 2023 dersom avtale foreligger innen 16. desember.

Vi takker for henvendelsen og tar gjerne på oss dette interessante og innovative forskningsprosjektet. Det er av stor verdi at menigheter etablerer et solid kunnskapsgrunnlag for arbeidet og bruker dette i utviklingen av tilbudet.

Vi håper denne skissen gir menigheten et drøftingsgrunnlag og ser fram til å høre fra dere om Frogner menighet ønsker å gå videre med forskningsprosjektet.

Med vennlig hilsen

Stephen Sirris, (PhD), professor

Leder, Senter for verdibasert ledelse og innovasjon